

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av kyrkolagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

Kyrkomötet föreslår att kyrkolagen ändras beträffande prästval. Enligt förslaget skall en kaplan inte längre utses genom omedelbara val, där församlingens alla röstberättigade medlemmar har rösträtt. I stället utses församlingens kaplan genom indirekt val som förrättas av kyrkofullmäktige eller av församlingsrådet i församlingar som är i

fullständig ekonomisk gemenskap. Om kaplansval skall med stöd av ett bemyndigande som tas in i kyrkolagen bestämmas i kyrkoordningen. Församlingens kyrkoherde utses på samma sätt som förut.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits och blivit stadfäst.

MOTIVERING

1. Nuläge och föreslagna ändringar

Enligt 8 kap. 1 § kyrkolagen (1054/93) utses församlingens kyrkoherde och kaplan genom omedelbara och hemliga val. Enligt kapitlets 3 § är röstberättigade alla som före ingången av valåret fyllt 18 år och som vid valårets ingång har antecknats som närvarande medlemmar av församlingen.

I valet uppställs högst tre kandidater, som domkapitlet bland sökandena till tjänsten har uppfört på valförslag i den ordning som de prövas ha skicklighet och förmåga för tjänsten. En präst som är sökande till en tjänst kan under vissa i kyrkoordningen (1055/93) föreskrivna förutsättningar uppställas som extra valkandidat. För att bli vald skall en extra valkandidat erhålla minst en tiondedel av församlingens hela röstetal och mer än hälften av de avgivna rösterna.

Kyrkomötet föreslår att kyrkolagen ändras så, att endast församlingens kyrkoherde väljs genom prästval där hela församlingen deltar. I kyrkolagen skall tas in en klausul

om bemyndigande enligt vilken bestämmelserna om kaplansval ingår i kyrkoordningen. Kyrkomötet har samtidigt som förslaget till ändring av kyrkolagen godkändes godkänt en ändring av kyrkoordningen, varigenom valet av kaplan överförs till kyrkofullmäktige eller församlingsråden i församlingar som är i fullständig ekonomisk gemenskap. Ändringen av kyrkoordningen träder i kraft om de ändringar av kyrkolagen som föreslås i denna proposition godkänns och stadfästs.

Ändringsförslaget motiveras av att röstningsprocenten vid kaplansval i allmänhet har varit rätt låg. Dessutom kunde man vid ett indirekt val som förrättas av församlingens förvaltningsorgan bättre ta hänsyn till de särskilda krav tjänsten ställer. Kyrkoherdevalet vill man bevara oförändrat, då kyrkoherden är församlingens ledande tjänsteinnehavare och alla röstberättigade församlingsmedlemmar skall ha rätt att delta i detta val. Detta slag av omedelbara val har också historiska traditioner långt tillbaka i tiden.

2. Propositionens ekonomiska verkningar

De föreslagna ändringarna leder i viss mån till minskade förvaltningsutgifter för församlingen, eftersom val av kaplan inte längre föranleder kostnader för ordnande av prästval. Prästval innebär kostnader för bl.a. uppgörande av vallängd, valnämndens verksamhet, användning av vallokaler och annonsering.

3. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts i den av kyrkomötet den 5 maj 1987 tillsatta kommittén

för revision av prästval som inlämnade sitt betänkande den 26 oktober 1989 (Finlands ev.-luth. kyrkas centralförvaltning, Serie A 1989:4) samt i kyrkomötets lagutskott.

4. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt efter att den har godkänts och blivit stadfäst. Samtidigt med lagändringen träder motsvarande ändring av kyrkoordningen i kraft.

Med stöd av vad anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

L a g

om ändring av kyrkolagen

I enlighet med kyrkomötets förslag och riksdagens beslut ändras 8 kap. 1 §, 19 kap. 3 § och 4 § 2 mom., 24 kap. 4 § 1 mom., 7 § 4 mom. och 9 § 2 mom. samt 25 kap. 10 § 1 mom. kyrkolagen av den 26 november 1993 (1054/93) som följer:

8 kap. Prästval och församlingsval

1 § Prästval

Församlingens kyrkoherde utses genom prästval. Om val av kaplan bestäms i kyrkoordningen.

Av de präster som domkapitlet har uppställt på förslag utses till tjänsten som kyrkoherde den som i valet har erhållit de flesta rösterna.

Församlingen kan dock, på det sätt som föreskrivs i valordningen för kyrkan, till tjänsten som kyrkoherde utse någon annan sökande som domkapitlet har konstaterat vara behörig som extra valkandidat. För att bli vald skall en extra valkandidat erhålla minst en tiondedel av församlingens hela

röstetal och mer än hälften av de avgivna rösterna.

19 kap. Domkapitlet

3 § Beslutförhet

Domkapitlet är beslutfört med fem medlemmar. Gäller inte ärendet valförslag för prästval eller besättande av tjänsten som lagfaren assessor eller en tjänst som kontraktsprost, är domkapitlet beslutfört även med ett mindre antal medlemmar, om minst tre närvarande medlemmar är ense om beslutet.

I handläggningen av ett rättelseyrkande som avser valförslag skall utöver det fulltliga domkapitlet delta två adjungerade med-

lemmar, av vilka den ena är präst och den andra jurist.

4 §
Omröstning

Vid uppgörande eller rättelse av valförslag verkställs omröstning särskilt för varje förslagsrum.

24 kap.
Underställning och ändringssökande

4 §
Rättelseyrkande

En sökande som är missnöjd med domkapitlets valförslag har rätt att yrka rättelse hos domkapitlet. Beslut om rättelseyrkandet fattas av domkapitlet i en sådan utvidgad sammansättning som avses i 19 kap. 3 § 2 mom. Den som har ansökt om tjänsten får anföra besvär över beslutet om rättelse på den grund att beslutet kränker hans rätt.

7 §
Tiden för ändringssökande

Tiden för ett rättelseyrkande som avser valförslag för prästval räknas från den dag förslaget uppgjordes. Då besvär anförs över ett i 4 § 1 mom. avsett rättelsebeslut räknas besvärstiden på samma sätt från dagen för beslutet.

9 §
Begränsningar i besvärsrätten

I ett av domkapitlet uppgjort valförslag för prästval får ändring inte sökas genom besvär förrän domkapitlet i utvidgad sammansättning har avgjort ett rättelseyrkande härom.

25 kap.
Kompletterande stadganden

10 §
Lika röstetal

Faller rösterna vid omröstning lika, gäller som beslut den åsikt för vilken ordföranden gett sin röst. I ett disciplinärt ärende avgör den åsikt som är lindrigare. Faller vid val rösterna eller jämförelsetalen lika, skall lotten avgöra. I fråga om val av kaplan, ordinarie lektor och kantor kan dock i kyrkoordningen bestämmas att domkapitlet, om rösterna vid valet faller lika, till tjänsten skall utnämna någon av de sökande som erhållit de flesta rösterna.

Helsingfors den 29 september 1995

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Denna lag träder i kraft den 199 .
Lagen tillämpas på besättandet av kyrkoherde- och kaplanstjänster samt ordinarie lektors- och kantorstjänster som har ledigförklarats efter att lagen trätt i kraft.

Undervisningsminister *Olli-Pekka Heinonen*

L a g om ändring av kyrkolagen

I enlighet med kyrkomötets förslag och riksdagens beslut ändras 8 kap. 1 §, 19 kap. 3 § och 4 § 2 mom., 24 kap. 4 § 1 mom., 7 § 4 mom. och 9 § 2 mom. samt 25 kap. 10 § 1 mom. kyrkolagen av den 26 november 1993 (1054/93) som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap. Prästval och församlingsval

1 § Prästval

Församlingens kyrkoherde *och kaplan* utses genom omedelbara och hemliga val.

Av de präster som domkapitlet har uppställt på förslag utses till tjänsten den som i valet har erhållit de flesta rösterna.

Församlingen kan dock, på det sätt som föreskrivs i valordningen för kyrkan, till tjänsten utse någon annan sökande som domkapitlet har konstaterat vara behörig som extra valkandidat. För att bli vald skall en extra valkandidat erhålla minst en tiondel av församlingens hela röstetal och mer än hälften av de avgivna rösterna.

1 § Prästval

Församlingens kyrkoherde utses genom *prästval*. Om val av kaplan bestäms i kyrkoordningen.

Av de präster som domkapitlet har uppställt på förslag utses till tjänsten *som kyrkoherde* den som i valet har erhållit de flesta rösterna.

Församlingen kan dock, på det sätt som föreskrivs i valordningen för kyrkan, till tjänsten *som kyrkoherde* utse någon annan sökande som domkapitlet har konstaterat vara behörig som extra valkandidat. För att bli vald skall en extra valkandidat erhålla minst en tiondedel av församlingens hela röstetal och mer än hälften av de avgivna rösterna.

19 kap. Domkapitlet

3 § Beslutförhet

Domkapitlet är beslutfört med fem medlemmar. Gäller inte ärendet uppgörande av val- eller tjänsteförslag eller besättande av tjänsten som lagfaren assessor eller en tjänst som kontraktsprost, är domkapitlet beslutfört även med ett mindre antal medlemmar, om minst tre närvarande medlemmar är ense om beslutet.

I handläggningen av ett rättelseyrkande som avser val- eller tjänsteförslag skall utöver det fulltaliga domkapitlet delta två adjungerade medlemmar, av vilka den ena är präst och den andra jurist.

3 § Beslutförhet

Domkapitlet är beslutfört med fem medlemmar. Gäller inte ärendet *valförslag för prästval* eller besättande av tjänsten som lagfaren assessor eller en tjänst som kontraktsprost, är domkapitlet beslutfört även med ett mindre antal medlemmar, om minst tre närvarande medlemmar är ense om beslutet.

I handläggningen av ett rättelseyrkande som avser *valförslag* skall utöver det fulltaliga domkapitlet delta två adjungerade medlemmar, av vilka den ena är präst och den andra jurist.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

4 §
Omröstning

Vid uppgörande eller rättelse av val- eller tjänsteförslag verkställs omröstning särskilt för varje förslagsrum.

Vid uppgörande eller rättelse av *valförslag* verkställs omröstning särskilt för varje förslagsrum.

24 kap.
Underställning och ändringssökande

4 §
Rättelseyrkande

En sökande som är missnöjd med domkapitlets val- eller tjänsteförslag har rätt att yrka rättelse hos domkapitlet. Beslut om rättelseyrkandet fattas av domkapitlet i en sådan utvidgad sammansättning som avses i 19 kap. 3 § 2 mom. Den som har ansökt om tjänsten får anföra besvär över beslutet om rättelse på den grund att beslutet kränker hans rätt.

4 §
Rättelseyrkande

En sökande som är missnöjd med domkapitlets *valförslag* har rätt att yrka rättelse hos domkapitlet. Beslut om rättelseyrkandet fattas av domkapitlet i en sådan utvidgad sammansättning som avses i 19 kap. 3 § 2 mom. Den som har ansökt om tjänsten får anföra besvär över beslutet om rättelse på den grund att beslutet kränker hans rätt.

7 §
Tiden för ändringssökande

Tiden för ett rättelseyrkande som avser val- eller tjänsteförslag räknas från den dag förslaget uppgjordes. Då besvär anförs över ett i 4 § 1 mom. avsett rättelsebeslut räknas besvärstiden på samma sätt från dagen för beslutet.

Tiden för ett rättelseyrkande som avser *valförslag för prästval* räknas från den dag förslaget uppgjordes. Då besvär anförs över ett i 4 § 1 mom. avsett rättelsebeslut räknas besvärstiden på samma sätt från dagen för beslutet.

9 §
Begränsningar i besvärsrätten

I ett av domkapitlet uppgjort val- eller tjänsteförslag för prästval får ändring inte sökas genom besvär förrän domkapitlet i utvidgad sammansättning har avgjort ett rättelseyrkande härom.

I ett av domkapitlet uppgjort *valförslag för prästval* får ändring inte sökas genom besvär förrän domkapitlet i utvidgad sammansättning har avgjort ett rättelseyrkande härom.

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

25 kap.

Kompletterande stadganden

10 §

Lika röstetal

Faller rösterna vid omröstning lika, gäller som beslut den åsikt för vilken ordföranden gett sin röst. I ett disciplinärt ärende avgör den åsikt som är lindrigare. Faller vid val rösterna eller jämförelsetalen lika, skall lotten avgöra.

10 §

Lika röstetal

Faller rösterna vid omröstning lika, gäller som beslut den åsikt för vilken ordföranden gett sin röst. I ett disciplinärt ärende avgör den åsikt som är lindrigare. Faller vid val rösterna eller jämförelsetalen lika, skall lotten avgöra. *I fråga om val av kaplan, ordinarie lektor och kantor kan dock i kyrkoordningen bestämmas att domkapitlet, om rösterna vid valet faller lika, till tjänsten skall utnämna någon av de sökande som erhållit de flesta rösterna.*

Denna lag träder i kraft den 199 .

Lagen tillämpas på besättandet av kyrkoherde- och kaplanstjänster samt ordinarie lektors- och kantorstjänster som har ledigförklarats efter att lagen trätt i kraft.
